

- 1 פְּרָה אדומה מְטַמָּא טוֹמָאת אוֹכְלִין, ואם יגע בה שרץ נטמאת
2 בטומאת אוכלין, ואם אחר כך יגע בה אוכל יטמא. ואף שהפרה
3 אסורה בהנאה, ולדעת רבי שמעון איסורי הנאה אינם חשובים
4 כאוכל לענין טומאת אוכלין, הוֹאִיל וְהִיתָה לָּהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר – כִּיּוֹן
- 5 שלאחר שנשחטה היתה שעה שהיתה יכולה להיות מותרת
6 באכילה, ירדה לה באותה שעה תורת אוכל, ושוב אינה עולה
7 ממנה אף עתה שאינה יכולה להיות מותרת.

אגרות קודש

ב"ה, כ"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה
גדלי שי

שלום וברכה!...

במי"ש ע"ד הכתוב בשער ר"ה ויוהכ"פ, לאדמו"ר האמצעי, שהמכנסים של הכה"ג היו עד
העקבים.

זה מזמן העירוני על זה ובחפשי בין הכתבי יד, הנה מאמר האמור לע"ע לא נמצא, אבל מצאתי
מאדמו"ר הצ"צ מאמר באותם הענינים ומבאר ג"כ ענין הבגדים ושם אין התיבות המדברים בשיעור
המכנסים.

במה שאמרתי בדיוק הלשון, אין עומדים להתפלל אלא מתוך כו' - בהוספה על הלשון
(שלכאורה - הוא הסגנון הפשוט) עומדין להתפלל מתוך כו', שהוספה זו מדגשת דיוק הענין והכרחיות
שלו, ומביא שנמצא לפעמים סגנון זה ובכ"ז אינו אלא לכתחילה, והוא בשתה"ל כפסק הרמב"ם (הל'
תו"מ פ"ח ה"ב). - ותמיהני על כתי"ר שהרי אדרבה משם ראיתי - ע"פ דברי התוס' בסוגיא זו (מנחות
פג, ב) ולח"מ וכס"מ (בתירוצי הא') ברמב"ם שם.

והנה אפילו את"ל ככתבו, הרי בלכתחלה גופא - כמה דרגות ישנן וע"ד מצוה כתקונה ומהדרין
ומהדרין מן המהדרין, והוספה הנ"ל על סגנון הפשוט מוסיף עכ"פ דרגת הלכתחלה (וככתוב בפ"י
בהכס"מ בתירוצי השני - שכנראה ממנו מקשה כת"ר).

ובאמת הרי אין צריך לראיות בענין שהוא פירוש המלות **כפשוטן**, כהחילוק הנ"ל דהסגנון
עומדין להתפלל מתוך כו' אין בזה הדגשה מיוחדת איך הוא באם אין מתקיים הנאמר, משא"כ
בהסגנון אין עומדין להתפלל אלא כו' שבפשטות יש בזה הדגשה, וק"ל.

תקותי שהתועדו גם במחנכס הטי' בימי י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבינו נשיאנו ראש ישראל, וגופא
בתר רישא אזיל, אשר יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים המבלבלים הן בגשם והן ברוח ויוכלו
לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.

וטבחה/ וְכִי בְּלֵאִים בְּמִכְרֵהָ אִתָּא בְּמִכְרֵהָ לִיתָא – וְכִי רַק עַל
טביחת הכלאים חייב ואילו על מכירתה פטור, והרי הדין אינו כן
אלא חייב עליה אף על מכירתה. אֵלָּא בהכרח לומר שְׁתָּנָא מִכְרֵהָ
וְהוּא הִדִּין לְמִכְרֵהָ – שאמנם שנה התנא שחייב על הטביחה, אך
הוא הדין שחייב על המכירה, אם כן אִימָא לְבִרְכָּנָא נָמִי – תאמר כך
אף לדעת רבנן, שלענין גניבת הטריפה תָּנָא מִכְרֵהָ וְהוּא הִדִּין
לְמִכְרֵהָ – אף ששנה התנא בברייתא שחייב על מכירתה, הוא הדין
שחייב על טביחתה.
וְרַבִּי יוֹחָנָן שֶׁהִקְשָׁה מִבְּרִייתָא זֹו, אָמַר לָהּ, הֵיא מָא – מה הוכחה
היא זו, אִי אִמְרֵת בְּשִׁלְמָא שאכן הברייתא רַבִּי שְׁמַעוֹן היא, מובן
מדוע לענין הכלאים נקטה הברייתא רק שחייב על טביחתה,
שְׁאִינִי דְתָנָא טְרִיפָה בְּחֵדָא – שכיון שבטריפה הוצרך לשנות רק
אופן אחד, שהרי אינו חייב על הטביחה אלא על המכירה, לכך
אף תָּנָא בְּלֵאִים בְּחֵדָא, ואף שאכן חייב בה גם על המכירה. אֵלָּא
אִי אִמְרֵת שֶׁהִבְרִייתָא רַבָּנָן היא, נמצא שלדעתם חייב בין בכלאים
ובין בטריפה הן על המכירה והן על הטביחה, ומדוע חילקה
הברייתא וכתבה אופן אחד לכלאים ואופן אחד לטריפה, נִפְרָשְׁתָּהּ
וְנִתְיָנָהּ – היתה צריכה לערב את שניהם ולכתוב יחד, וְגַב בְּלֵאִים
וְטְרִיפָה, וּמִכְרָהּ וּמִכְרָהּ, מִשְׁלֵם תְּשְׁלוּמֵי אֲרֻכָּה וְחִמְשָׁה. ובהכרח
הברייתא רבי שמעון היא, ומבואר שאף לדעתו חייב על המכירה,
כדעת רבי יוחנן. ואכן קָשְׁיָא – הברייתא קשה על ריש לקיש.
הגמרא דנה במה שחייבה הברייתא לעיל לגונב כלאים בתשלומי
ארבעה וחמישה. מקשה הגמרא: בְּלֵאִים – וכי ניתן לחייב ארבעה
וחמישה על הכלאים, והרי 'שֶׁה' בְּתִיב לגבי ארבעה וחמישה, וכמו
שנאמר (שמות כא לו) 'כִּי יִגְבֹּא אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׁה וּטְבָחוּ אוֹ מִכְרוּ',
וְאָמַר רַבָּא, שִׁמְמָה שֶׁנֶּאמַר בַּפְּסוּק (דברים יד ד), זֹאת הַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֶׁה כְּשֻׁבִים וְשֶׁה עֵזִים, והיה יכול לכתוב 'שֶׁה'
כשבים ועזים' אלא שלכך חילקה התורה שֶׁה לכבשים בפני עצמו
ולעזים בפני עצמו, לומר שרק אם אביו ואמו של השֶׁה שוים,
ששניהם או מכבשים או מעזים, נקרא הנוול מהם 'שֶׁה', אך בהמת
כלאים שנולדה מכבש ועז אינה נקראת 'שֶׁה', וְהָ הִנֵּה אֵב לְכָל
מְקוֹם שֶׁנֶּאמַר 'שֶׁה', שְׁאִינוּ בֹא אֵלָּא לְהוֹצִיא – למעט אֵת הַכָּלָאִים.
ואף בטביחה ומכירה שנאמר 'שֶׁה' יש למעט כלאים.
מתרצת הגמרא: שְׁאִינִי הָכָא בטביחה ומכירה, משום דְאָמַר קְרָא
'או' מיותרת, 'שׁוֹר אוֹ שֶׁה' לְרִבּוֹת אֵת הַכָּלָאִים.
מקשה הגמרא: וְכִי כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאמַר 'או', לְרִבּוֹת הוּא בֹא, וְהִתְיָנָא,
נאמר בפסוק (ויקרא כב כז) 'שׁוֹר אוֹ כֶּשֶׂב אוֹ עֵז וְכוּ' יִרְצֶה לְקָרְבָן
אֲשֶׁר לַה', וממה שנאמר פעמיים 'או', יש לדרוש, 'שׁוֹר אוֹ כֶּשֶׂב',
פָּרָשׁ לְכָלָאִים – למעט כלאים שפסולים לקרבן, 'אוֹ עֵז' פָּרָשׁ לְרִבּוֹתָהּ
– למעט בהמה שאינה דומה לאביה ולאמה, כגון שנולדה מאיל
ורחל בדרכה אך דומה לעז, שפסולה לקרבן. הרי שדורשים מה
שנאמר 'או' למעט כלאים, ומנין לדרוש לגבי טביחה ומכירה שבא
לרבות.
מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּא, אֲכַן יֵשׁ לְדְרוֹשׁ הֵן לרבות והן למעט,
וְהָכָא מַעֲנִינִיה דְקָרָא וְהָכָא מַעֲנִינִיה דְקָרָא – בכל מקום הולכים
לפי ענינו של הפסוק. הָכָא לְגַבִּי גְּנִיבָה, דְּכִתִּיב 'שׁוֹר אוֹ שֶׁה', שהם
שני מינים שְׁאִי אִתָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא בְּלֵאִים מִבְּנֵיהֶם, לפי שאינם
מתעברים זה מזה, ואף אם היה נאמר בפסוק 'שׁוֹר וְשֶׁה' בלבד היה
משמעותו כל אחד לבד ולא כלאים, בהכרח מה שכווּסִיפָה
התורה 'או', לְרִבּוֹת בְּלֵאִים הוא בא ולא למעט. אך לְגַבִּי קְדָשִׁים,
דְּכִתִּיב 'כֶּשֶׂב וְעֵז', שְׁאִתָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא בְּלֵאִים מִבְּנֵיהֶם, לכך לולא
שכתבה התורה 'או' היה מקום לומר שאף בהמת כלאים שמעורב
בה מכבש ועז יחד היא בכלל ובשרה לקרבן, ובהכרח מה
שכתבה התורה 'או', לְמַעַט הוּא בֹא וְלֹא לרבות.

וְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ בביאור מה שאמר רבי שמעון שהיתה לפרה
אדומה שעת הכושר, משום שְׁאִמְרֵהּ הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, פָּרָה אדומה
שמצאו בית דין פרה אחרת נאה ממנה, נִפְדִּית – מצוה לפדותה
ותצא לחולין, ויקחו תחתיה את הנאה, ואף שהראשונה כבר על
גַּבִּי מִעֲרֻכָּתָה – נשחטה כדינה על גבי מערכה של עצים.
ומבואר שכיון שהיה יכול לפדותה, בכך ירד עליה תורת אוכל
ואף שלא פדה, אֵלָּמָא מוכח מכאן, שְׁכָל הָעוֹמֵד לְפָדוֹת בְּפָדוֹי דְמִי.
הגמרא חוזרת לתירוצי רבי יוחנן וריש לקיש (לעיל עו.) מדוע אין
שחיטת הקדשים שנגנבו מבית הבעלים אינה שחיטה שאינה
ראויה, שתיירץ רבי יוחנן שמדובר בקדשים תמימים ששחט אותם
בעזרה כדין, וריש לקיש תירץ (עו.), שמדובר בקרבנות בעלי
מומין ששחטם מחוץ לעזרה. ומבררת הגמרא: בְּשִׁלְמָא מה שרבי
יוחנן לֹא אָמַר כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן לְקִישׁ שמדובר בבעלי מומין, משום
דְקָא פְּעִי לְאוֹקְמָה לְמִתְנִיתִין – לפי שרצה להעמיד המשנה אֲפִילוּ
בְּתַמְיָמִין ששחטם כדינם בפנים, ולא להעמיד בבעלי מומין שזוהו
תירוץ דחוק, אמנם ודאי מודה שאף בבעלי מומין הדין כן. אֵלָּא
רִישׁ לְקִישׁ, מָאִי טַעְמָא לֹא אָמַר כְּרַבִּי יוֹחָנָן שמדובר אף בקרבנות
תמימים ושחטם בפנים כדינם.
מבארת הגמרא: אָמַר לָהּ רִישׁ לְקִישׁ, אין להעמיד בשחט תמימים
בפנים, שלכך נאמר בסמיכות (שמות כא לו) 'וּמִכְרָהּ' וּמִכְרָהּ/
להקישם זה לזה ולומר, שְׁכָל הֵיאָה דְאִיתִיה בְּמִכְרֵהָ אִיתִיה
בְּטָבִיחָה – בכל מקום ששייך בו האופן של מכירה, שאם ימכור
יתחייב ארבעה וחמישה, חייבים בו אף על הטביחה, וְכָל הֵיאָה
דְּלִיתִיה בְּמִכְרֵהָ – ובכל מקום שאין שייך בו האופן של מכירה,
לִיתִיה בְּטָבִיחָה – אין חייבים בו אף על הטביחה, וְהֵי קְדָשִׁים שהם
תמימים, הוּאֵל דְּכִי מוֹבִין קְדָשִׁים – כיון שאם ימכור אותם לֹא הֵיאָה
מִכְרֵהָ – אין המכירה חלה, שהרי קדשים תמימים אינם יוצאים
לחולין, לִיתְנָהוּ אף בְּטָבִיחָה, ולכך אם היה מדובר בקדשים
תמימים לֹא היה חייב בהם על הטביחה, ורק בבעלי מומים שחלה
בהם המכירה, חייב בהם אף על הטביחה. ולדעת רבי יוחנן אין
מקשים את הטביחה למכירה, וחייבים על הטביחה אף במקום
שאין חייבים על המכירה.
ומבארת הגמרא: וְאִדּוּי לְטַעְמִייה – רבי יוחנן וריש לקיש הולכים
במחלוקת זו לשיטתם, שכן נחלקו במקום אחר. דְאָתְמַר, גַּב
הָמוּכָר טְרִיפָה, לְדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן הפוטר על טביחת טריפה (לעיל
ע.) משום 'שחיטה שאינה ראויה/ רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חֲיִיב עַל המכירה,
וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר, פְּטוֹר עַל המכירה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חֲיִיב, שֶׁאֵף עַל
גַּב דְּלִיתִיה בְּטָבִיחָה, מכל מקום אִיתִיה בְּמִכְרֵהָ, שאין הטביחה
והמכירה תלויים זה בזה. וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר פְּטוֹר, שְׁכִינִין דְּלִיתִיה
בְּטָבִיחָה, לִיתִיה אף בְּמִכְרֵהָ.
אִיתִיבִיה רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן לְקִישׁ, ממה ששינוי בברייתא,
וְגַב בהמה של בְּלֵאִים – שנולדה מכבשה ותיש, וּמִכְרָהָ, או שגנב
טְרִיפָה, וּמִכְרָהָ, מִשְׁלֵם תְּשְׁלוּמֵי אֲרֻכָּה וְחִמְשָׁה. מָאִי לֹא – האם
לא ברייתא זו רַבִּי שְׁמַעוֹן היא, ולכך לא הוזכר בגניבת הטריפה
טביחה לפי שפטור עליה לדעתו, ומכל מקום מבואר שחייב על
המכירה, אֵלָּמָא שֶׁאֵף עַל גַּב דְּלִיתִיה בְּטָבִיחָה אִיתִיה בְּמִכְרֵהָ, ושלא
כדברי ריש לקיש.
אָמַר לִיה רִישׁ לְקִישׁ לרבי יוחנן, לֹא – הברייתא אינה כרבי שמעון,
אלא כְּרַבָּנָן המתייבים בטריפה אף על הטביחה ולכך חייב אף על
המכירה, אך לרבי שמעון פטור אף על המכירה.
מקשה הגמרא: אִי הִבְרִייתָא כְּרַבָּנָן, יקשה וכי טְרִיפָה בְּמִכְרֵהָ
אִתָּא בְּמִכְרֵהָ לִיתָא – וכי רק על מכירתה חייב ואילו על טביחתה
פטור, ומדוע נקטה הברייתא בטריפה רק האופן של מכירה בלבד.
הגמרא מתרצת בשאלה, וְאֵלָּא מָאִי, שהברייתא כְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן, והרי עדיין יקשה על דברי הברייתא בתחילה וְגַב כלאים